

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2025
Α΄ ΦΑΣΗ

Ε_3.Ιλ3Α(ε)

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 4 Ιανουαρίου 2025
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ****ΘΕΜΑ Α**

A1 Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- A) «ΟΥΛΕΝ»
- B) «Εκλεκτικοί»
- Γ) «ομάδα των Ιαπώνων»

Μονάδες 15

A2 α. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση και δίπλα του τη λέξη **Σωστό (Σ)**, αν η πληροφορία είναι σωστή ή τη λέξη **Λάθος (Λ)** εάν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια, το γαλλικό κόμμα κέρδισε οπαδούς στα νησιά και σχεδόν σε ολόκληρη τη Στερεά.
2. Η ήττα της Ρωσίας στον Κριμαϊκό πόλεμο συνέβαλε στην αποδυνάμωση του ρωσικού κόμματος.
3. Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, τα περιθώρια δημογραφικής εξέλιξης σε μια τόσο αραιοκατοικημένη χώρα όπως η Ελλάδα, είχαν εξαντληθεί.
4. Από τη δεκαετία του 1860 άρχισαν να πολλαπλασιάζονται τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα στη χώρα.
5. Η τράπεζα της Ελλάδας άρχισε τη λειτουργία της τον Μάιο του 1927.

Μονάδες 5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2025
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Ιλ3Α(ε)

A2 β. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά ξεκινώντας από αυτό που συνέβη παλαιότερα και φτάνοντας σε αυτό που συνέβη πιο πρόσφατα.

1. Η ίδρυση της Ιονικής τράπεζας.
2. Η ναυπήγηση από το ελληνικό κράτος τριών θωρηκτών.
3. Ο Όθωνας αναγκάζεται να εγκαταλείψει τη χώρα.
4. Η ολοκλήρωση του έργου της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου.
5. Η ολοκλήρωση του ελληνικού σιδηροδρομικού δικτύου.

Μονάδες 5**ΘΕΜΑ Β**

B1. Να αναφερθείτε:

- α. στην πολιτική δράση του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου κατά την Α΄ Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (Μονάδες 5) και
- β. στην πολιτική κατάσταση που διαμορφώθηκε στην επαναστατημένη Ελλάδα κατά τη διάρκεια της Β΄ Εθνοσυνέλευσης του Άστρους μέχρι το α΄ εξάμηνο του 1824 (Μονάδες 8)

Μονάδες 13

B2. Να παρουσιάσετε τους λόγους διαφοροποίησης της νέας γενιάς των πολιτικών σε σχέση με τις ηγετικές προσωπικότητες των ξενικών κομμάτων.

Μονάδες 12**ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ****ΘΕΜΑ Γ1**

Λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο των παρακάτω ιστορικών πηγών και τις σχετικές πληροφορίες του σχολικού βιβλίου, να δικαιολογήσετε γιατί «το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας δεν κατάφερε να εκπληρώσει τις αναπτυξιακές προσδοκίες που στηρίχθηκαν πάνω του».

Μονάδες 25**ΚΕΙΜΕΝΟ Α**

Οι σιδηρόδρομοι είναι μέσον ή όργανον μεταφοράς, και όπως παν όργανον πρέπει να ήναι ανάλογον και σύμμετρον προς τον σκοπόν του όπως ήναι χρήσιμον, ούτω και οι σιδηρόδρομοι, ίνα ώσι χρήσιμοι, πρέπει ν' αποφέρωσι τουλάχιστον τα της εκμεταλλεύσεώς των, ως και τον τόκον και το χρεωλύσιον των δαπανηθέντων κεφαλαίων.

Α. Ν. Βερναρδάκη, **Περί του εν Ελλάδι Εμπορίου**, Αθήναι 1885, σελ. 366.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β**Η κατασκευή σιδηροδρόμων – Αποτίμηση**

Τα δημόσια έργα και κυρίως η κατασκευή σιδηροδρόμων δε φαίνεται να απέδωσαν ή τουλάχιστον δεν επιτέλεσαν το σκοπό για τον οποίο εκτελέστηκαν. Αν επιχειρήσουμε μια πρώτη αποτίμηση, θα διαπιστώσουμε ότι τα δημόσια έργα, κυρίως όμως η κατασκευή σιδηροδρόμων στις προηγμένες χώρες (στο τρίτο τέταρτο του 19ου αιώνα) λειτούργησαν ως παράγοντες καπιταλιστικού μετασχηματισμού, περισσότερο με τις παρενέργειες που είχαν στην εκβιομηχάνιση παρά με τις ωφέλειες στις μεταφορές. Στην Ελλάδα όμως, το μεγαλύτερο μέρος των πρώτων υλών εισαγόταν αυτούσιο, εξαιτίας της ανύπαρκτης βιομηχανίας κατασκευής δικτύου, τροχαίου υλικού κ.ο.κ. Ακόμα και οι τεχνικοί ήταν Γάλλοι και Ελβετοί. Παράλληλα, τα έσοδα των σιδηροδρομικών εταιρειών παραμένουν σχεδόν στάσιμα: 7.500 δρχ. ετησίως κατά χιλιόμετρο το 1884, 82.00 δρχ. το 1895, 9.000 το 1900, και 8.700 το 1910. Ακόμα και η πιο (και μόνη) αποδοτική γραμμή του δικτύου Αθηνών-Πειραιώς αντλούσε μεγάλο μέρος των εσόδων της από τα δημόσια λουτρά και τις άλλες ιδιόκτητες εγκαταστάσεις της στο Φάληρο. Τέλος θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο σχεδιασμός του σιδηροδρομικού δικτύου εξυπηρετούσε κυρίως παράλιες περιοχές και αναπόφευκτα ανταγωνίστηκε την ελληνική ναυτιλία, σε μια περίοδο οξυτάτης κρίσης και ανταγωνισμού των παγκόσμιων ναυτικών μεταφορών. Σύμφωνα με τον Γ. Δερτιλή, η υποτιθέμενη ένδειξη του καπιταλιστικού μετασχηματισμού της χώρας, με την κατασκευή των σιδηροδρόμων, απλώς συνετέλεσε σε μια βαρύτερη αύξηση της ξένης οικονομικής κυριαρχίας με μέσο το δημόσιο χρέος και, τέλος, στην πτώχευση του 1893.

Σ. Τζόκα, **Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός στην Ελλάδα στα τέλη του 19ου αιώνα.**

Υπανάπτυξη ή Εξαρτημένη Ανάπτυξη, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1998, σελ. 26- 27.

ΘΕΜΑ Δ

Λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο του σχολικού βιβλίου και το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών πηγών να παρουσιάσετε:

- α.** πως διαμορφώθηκε η κατάσταση της έγγειας ιδιοκτησίας στην Ελλάδα μετά την προσάρτηση των Επτανήσων (1864) και της Θεσσαλίας (1881) (Μονάδες 15) και
- β.** ποια ήταν η αντίστοιχη πολιτική του τρικουπικού και του δηλιγιαννικού κόμματος στο ζήτημα της μεγάλης ιδιοκτησίας; (Μονάδες 10)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στο αγροτικό ζήτημα της Θεσσαλίας, το οποίο σημείωσε ιδιαίτερη έξαρση κατά την κρίσιμη περίοδο της μετάβασης από την οθωμανική στην ελληνική κυριαρχία, η σύμβαση της προσάρτησης επέβαλλε τον σεβασμό των υπαρχόντων δικαιωμάτων όλων εκείνων οι οποίοι κατείχαν νόμιμους οθωμανικούς τίτλους σε κάθε είδους γαίες ή ακίνητα. Η διάταξη θεωρήθηκε ότι εξομοίωνε όλους τους σχετικούς με την

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2025
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(ε)**

κατοχή της γης οθωμανικούς τίτλους και τους αναγνώριζε ως αποδεικτικά στοιχεία ιδιοκτησίας· εκλήφθηκε δε ως προνομιακή μεταχείριση των Οθωμανών κατόχων τίτλων γης και οδηγούσε στην ενίσχυση της θέσης των τελευταίων, εξαιτίας και της ισχύος της απόλυτης ατομικής ιδιοκτησίας στην ελληνική νομοθεσία, σε αντίθεση με τους όποιους περιορισμούς επέβαλλε ο οθωμανικός νόμος. Αφορούσε όμως, κατ' επέκταση, και τους Έλληνες αγοραστές- προπάντων κεφαλαιούχους της ομογένειας-, οι οποίοι ενόψει της προσάρτησης είχαν σπύσει να αποκτήσουν κτήματα στη Θεσσαλία. Από την άλλη πλευρά, η δίκαιη απαίτηση των καλλιεργητών για απόκτηση ιδιόκτητης γης μετά την απελευθέρωση, όχι μόνο δεν πραγματοποιήθηκε αλλά αντίθετα συνοδεύτηκε και με επιδείνωση των καλλιεργητικών σχέσεων, εξαιτίας και της μη οριοθέτησης των δικών τους δικαιωμάτων.

Αγγελική Σφήκα- Θεοδοσίου, «*Ο Τρικούπης και το θεσσαλικό ζήτημα*», Α.Π.Θ, τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, περιοδικό «**ΕΓΝΑΤΙΑ**», τόμ. 5, σελ. 124.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Οι κολίγοι δεν αποδέχθηκαν αδιαμαρτύρητα την επιδείνωση της θέσης τους. Ευθύς εξαρχής αντέδρασαν αρνούμενοι τα μισθωτήρια κολιγικά συμβόλαια με αποτέλεσμα να έρχονται σε συνεχείς προστριβές με τους επιστάτες και τους ανθρώπους των τσιφλικούχων, που κατέληγαν σε έντονους διαπληκτισμούς ή ακόμη και σε αιματηρές συμπλοκές. Οι γαιοκτήμονες, από τη μεριά τους, έχοντας την κυβερνητική υποστήριξη και βοηθούμενοι από τη χωροφυλακή και το στρατό, επιχειρούσαν να τρομοκρατήσουν τους αγρότες, επισείοντας την απειλή της επικείμενης έξωσης.

Καίτη Αρώνη Τσίχλη, «*Το αγροτικό ζήτημα*», **Ιστορία του νέου ελληνισμού**, τόμος 5, Αθήνα 2003, σελ. 86.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το 1881-83 η προσπάθεια των κολιγίων να αντιδράσουν στην απαλλοτρίωση των δικαιωμάτων τους στη γη που καλλιεργούσαν απέτυχε, καθώς τόσο ο τοπικός κρατικός μηχανισμός όσο και η κυβέρνηση του Τρικούπη τάχθηκαν αποφασιστικά με το μέρος των γαιοκτημόνων. Το αγροτικό ζήτημα το επανέφερε στο προσκήνιο ο Δηλιγιάννης το 1896, με νομοσχέδια (τα οποία όμως δεν ψηφίστηκαν) που περιορίζαν τα δικαιώματα των τσιφλικιάδων και παραχωρούσαν λίγη γη στους κολίγους.

Ν. Ποταμιάνος, «*Η ριζοσπαστική δεξιά και το αγροτικό ζήτημα στις αρχές του εικοστού αιώνα. Η περίπτωση του Χρηστοβασίλη και της εταιρείας «Ελληνισμός*», περιοδ. Μνήμων 26, (2004), σελ. 133–156.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2025
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ι3Α(ε)****ΚΕΙΜΕΝΟ Δ**

Η ανάγκη να διατηρηθεί η δανειοληπτική ικανότητα της Ελλάδας στο εξωτερικό εμπόδιζε αρκετές φορές τη διαδικασία της εσωτερικής μεταρρύθμισης. Ο Τρικούπης απέφυγε π.χ. να κάνει μεταρρυθμίσεις στη γεωργική γη της νεοαποκτημένης επαρχίας της Θεσσαλίας, της οποίας τη γεωργία χαρακτήριζαν τα μεγάλα τσιφλίκια, για να μη προσβάλει τις ευαισθησίες (...) των πλουσίων Ελλήνων του εξωτερικού, που έδειχναν όλο και μεγαλύτερη τάση να επενδύουν στη μητέρα πατρίδα.

Richard Clogg, **Σύντομη Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας**, Αθήνα 1999, σελ. 137-138.

ΕΚΚΕΝΤΡΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΜΕΣΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ